

KVOTERNE FORSVINDER – UVISHEDEN BLIVER HÆNGENDE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Lave mælkepriser og rene markedsvilkår uden kvoter kræver mere fokus på produktionen og de øgede udgifter til at fremstille mere mælk. Forsigtig, og tvungen, optimisme hos mælkeproducenter.

Spændetrøjen er væk. Efter 31 år fjernes EU's mælkekvoter i dag, 1. april. På Høstrup Østergård ved Haderup får udsigten til at kunne lade de 300 DH levere mælk i stride strømme dog ikke Andreas Lund Jensen til at falde i svime.

"Skal vi højere op end de nuværende 12.000 kilo EKM, skal vi have en femte robot. Den er det ikke nemt at få lån til. Det låser os. Andre kan selvfølgelig udvide, men dansk landbrug er gældstynget og underlagt hård kontrol. Derfor vil landmænd i fx Irland og Tyskland have nemmere ved at fremstille mere mælk. Med en mælkepris på 2,21 kr. skal man som dansk landmand have en god effektivitet, før den slags kan betale sig," konstaterer Andreas Lund Jensen.

Foto: Colourbox.dk

Det er chefkonsulent Susanne Clausen, SEGES, enig i.

"Uden kvoter, men med en lav mælkepris, skal man driftsmæssigt set beregne, om marginalindtægten ved et ekstra kilo mælk er høj nok i forhold til de ekstra omkostninger ved at producere dette. Det vil – nu, hvor markedsvilkårene er tilbage – få øget fokus. Fremover vil priserne svinge ganske betydeligt, og derfor er det afgørende hele tiden at tilpasse produktionen i forhold til markedet. Det gøres ved løbende at vurdere den marginale indtægt ved at producere det sidste kg mælk set i forhold til de marginale omkostninger. På den måde

kræver mere frihed mere styring af produktionen,” siger Susanne Clausen og tilføjer:

”Den enkelte landmand må vurdere, hvad der er økonomisk bedst for ham. Der er ikke et generelt svar.”

Fokus på fleksibilitet

Trods kvoternes ophør peger Susanne Clausen på, at landet langt fra ligger helt åbent.

”Den nye begrænsende faktor vil være miljøforhold, og for mange vil det handle om at producere mest mulig mælk indenfor rammerne af denne. En mulighed her er at erstatte kvier med ekstra køer. Det kan der være god økonomi i. Især når besætningens sundhed og reproduktionseffektivitet er i top,” siger Susanne Clausen.

Desuden gør de svingende priser det vigtigt fremover at fokusere på de faste omkostninger.

”Ikke mindst ved at gøre omkostningerne fleksible, så de kan tilpasses, når priserne på mælk og foder er ugunstige. Det taler for at fokusere kraftigt på sine kapitalomkostninger pr. kg mælk – og reducere disse mest muligt, ligesom det taler for at leje kapacitet fremfor at eje,” fastslår Susanne Clausen.

De dygtigste klarer sig

På sin fars bedrift ved Sebstrup syd for Skive forventer 27-årige Christian Dalgaard, at de dygtigste vil klare sig på det frie marked.

”Ingen kvoter betyder en bekymring mindre. Det var demotiverende at se på tankvognen og tænke ’Nå, vi leverede for meget’. Fremover tror jeg ikke, at vi vil se de store forandringer i markedet. Priserne har svinget meget de seneste år på trods af kvoten, men nogle vil beslutte sig for ikke længere at ville være med under disse forhold. Det skubber til en strukturudvikling, hvor de landmænd, som er dygtige til at reducere deres omkostninger, vil klare sig,” siger Christian Dalgaard.

På den nordvestjyske bedrift budgetterer man med at hæve antallet af køer fra 240 til 300 køer.

”Vi forventer at have leveret 3,1 mio. liter mælk ved indgangen til 2016 mod sidste års 2,3 mio. liter mælk. Vi er godt på vej, for ydelsen er steget 1.200 kilo pr. ko, siden vi tog en ny stald i brug sidste sommer. De bedre forhold, fx med sand i sengebåsene, betyder, at køerne tager mere grovfoder end forventet uden alle mulige tryllemidler i form af fodertilskud,” konstaterer Christian Dalgaard.

Som at køre i rutsjebane

Hos SEGES nævner chefkonsulent Susanne Clausen, at der generelt er udsigt til en stigende efterspørgsel efter mælk og mejeriprodukter på verdensplan, hvilket resulterer i gode afsætningsmuligheder for den ekstra mælk.

”Kun ca. 7,5 pct. af verdens mælkeproduktion bliver omsat på verdensmarkedet. Det er præget af nogle få store aktører på både udbuds- og efterspørgselsiden – derfor kan udviklingen fremover måske bedst sammenlignes med at køre i rutsjebane – der vil være kraftige stigninger og overraskende bratte fald,” siger Susanne Clausen og nævner handelsboykotten mod

Rusland som et eksempel.

Den slags slår ikke Jørgen Nielsen ud af kurs på Troelsmose ved Blommenslyst.

”Vi sætter 50 køer ind af eget opdræt i løbet af sommeren – så vi når 500 køer i august – og budgetterer med 13.500 kg mælk pr. dag ved bl.a. at tilføje tre kilo ekstra kraftfoder pr. ko pr. dag i foderblandingen. Vi er nødt til at tro på, at der snart kommer et opsving, for de nuværende priser har taget pusten fra de fleste. For os, der fortsætter, handler det om, hvor hurtigt vi kan skaffe likviditet,” siger Jørgen Nielsen, der tror på lysere tider for de danske mælkeproducenter.

Den betragtning nikker Susanne Clausen bifaldende til.

”I EU vil mælkeproduktionen flytte mod Nordvesteuropa, dels fordi man her har de relativt største og mest effektive bedrifter og en effektiv mejerisektor, dels fordi man har gode naturgivne forhold for mælkeproduktion,” siger hun.

Farvel til en udgift

Siden 1997, hvor kvotebørsen blev indført, og indtil onsdag d. 1. april 2015 medførte køb af kvote en ekstra, årlig omkostning. Den var i gennemsnit cirka 50 øre ved forøgelse af produktionen med et kilo mælk. I 2009 var omkostningen lavest – 10 øre – mens den toppede i 2014 ved at være oppe på 1,63 kr.

Tvunget til opbremsning

Mælkekvoterne blev indført i 1984 af EU – dengang EF – for at beskytte det europæiske marked og for at sikre en stabil pris for mælken. Men kvoterne ramte også landmændene hårdt. Det husker Andreas Lund Jensen, mælkeproducent siden 1969. ”Dengang måtte vi skære ned på en ellers voldsomt stigende ydelse ved at sælge nogle dyr fra. Siden fik vi lejlighed til at leje kvoter – først fra en nabo, som satte køerne ud – men det var til høje priser,” siger Andreas Lund Jensen.

Læs også:

[Ka' det betale sig at øge mælkeproduktionen?](#)

Artiklen har været bragt i KvægNyt nr. 7 – 2015

© 2021 - SEGES Projektsitet